

concerto
BUDAPEST

SCHUBERT

KAMARAKONCERT

Keller Quartet
és a Concerto szólistái

2025. május 23., péntek 19.30
Zeneakadémia

SCHUBERT

c-moll Quartettsatz, D. 703

SCHUBERT

d-moll („A halál és a lányka”)
vonósnégyes, D. 810

- szünet -

SCHUBERT

F-dúr oktett, D. 803

Keller Quartet

(**Keller András**, **Környei Zsófia** hegedű,

Kelemen Barnabás brácsa,

Fenyő László cselló)

Kokas Dóra cselló

Klenyán Csaba klarinét

Mohai Bálint fagott

Tóth Bálint kürt

Tabányi Tibor bőgő

Házigazda: **Batta András**

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR

Zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarország legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendéglistái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Franz SCHUBERT

c-moll vonósnégystétel („Quartettsatz”), D. 703

- 1. A tétel egy végül el nem készült c-moll vonósnégyes nyitótétele lett volna.**
- 2. A mű 1820 decemberében készült, és szonátaformában íródott.**
- 3. A bemutatóra közel negyven évvel Schubert halála után, 1867-ben, Brahms közbenjárásának köszönhetően került sor.**

Ami befejezetlen, az izgalmas. A befejezetlenség mögött mindig misztérium van. Egy befejezetlen mű gyakran olyan történeteket rejt, amelyek kíváncsívá teszik a hallgatót. Vajon miért maradt félbe? A válasz nemegyszer prózai, mégis közelebb hozhatja hozzánk a szerzőt. 1810 és 1816 között Schubert legalább tizenhárom vonósnégyst komponált. Ezeket korai alkotásoknak tekinthetjük, noha alig-ha van értelme korszakokról beszélni egy harmincegy évesen elhunyt szerző életműve esetében. Mégis, mindaz, ami 1816 után történt benne, már egy érett komponistáról árulkodik. 1816-tól 1824-ig Schubert egyetlen kvartettet sem fejezett be, pedig többször is kísérletezett a műfajjal. Elsőként 1820 legvégén, amikor impozáns, elegáns és frappáns nyitótételt komponált a komor c-moll hangnemben. A zenében hallható finom lebegésben és hatásos fokozásban ráismerhetünk a nem sokkal később elkezdett „befejezetlen” szimfónia nyitóhangulatára. A vad és lírai részek közti éles váltások, a békesség és a végül győzedelmeskedő zaklatottság folyamatos harca drámaivá teszi a zenét, ami nem véletlen: Schubertnek kifejezett célja volt, hogy drámaibbat és jelentősebbet alkosson, mint a műfajban korábban bármikor. A dalok mellett jól hallhatóan rátalált a tisztán hangszeres zene kifejezőerejére is. Akkor mégis miért nem fejezte be a művet? Miért tette le a tollat negyvenegy ütemmel a második tétel elkezdése után? Talán nem volt vele egészen elégedett. Vagy képtelen volt ezen a magas színvonalon folytatni a vonósnégyst. Esetleg fontosabb komponálnivalója akadt. Netán – mind a műfaj, mind a hangnem miatt – a beethoveni nyomás gyűrte maga alá. Mindenesetre Schubert halála után a kotta jó helyre került: Brahms-hoz, aki közre is adta, hogy aztán be is mutathassák.

© Mohai Balázs

Batta András

„Sokért nem adnám, ha Dvořáktól, Sosztakovicstól, pláne Schuberttől, Bachtól személyesen tudtam volna átvenni a névjegyüket. Ha ugyan egyáltalán volt nekik. Utóbbi kettőnek biztosan nem. Amúgy is: belénk égtek, éssélmények sokaságával. A zenész játszik. Én beszélek. Ők: vannak. Örökké.”

© Hrotkó Bálint

Keller András

„Véleményem szerint a szimfonikus zenét is kamarazeneként kell felfogni, csak itt sok embernek kell mindenben együttműködnie. Mindegy, hogy egy művész milyen műfajt képvisel, az a feladata, hogy az embereknek valami olyat adjon, amitől boldogabbak lesznek.”

Franz SCHUBERT

d-moll („A halál és a lányka”) vonósnégyes, D. 810

- 1. Schubert 1824 márciusában komponálta a művet, amelyet egyik legkiválóbb kamaradarabjaként tartanak számon.**
- 2. A mű névadója Schubert egyik korábbi dala, amelynek dallamát beleépítette a vonósnégyes zenéjébe.**
- 3. A kvartett négy tételből áll: a drámai nyitótétel után terjedelmes variációs lassú tétel szól, majd a rövid scherzót démoni finálé követi.**

A halál igyekszik meggyőzni egy rémült lányt, hogy bízson benne, és higgye el: nem akar neki rosszat, és békésen, mélyen alhat majd az ő karjaiban. Erről szól az az egyébként irodalmilag nem igazán kiemelkedő Matthias Claudius-vers, amely Schubert 1817-es dalának köszönheti világhírnevét. A zeneszerzőt a kor többi művészéhez hasonlóan izgatta a halál témája, hiszen az elmúlás a 19. században sokkal inkább a szenvedés végét, a békét, a transzcendencia csodáját jelentette, semmint a félelmetes és nemkívánatos ismeretlent. Ráadásul a versben a halállal szemben fiatalságával érvelő lány rímelt a mindössze harmincegy évet élt Schubert alakjára. A szifilisz tüneteitől szenvedve a szerző azt írta 1824 márciusában, hogy minden lefekvéskor abban bízok, nem kel fel másnap. Ugyanebben a hónapban vette elő *A halál és a lányka* című dalát, hogy egyik témáját nagyszabású vonósnégyesének részeként használja fel. [Szerencsére a halál a lenyűgöző zenei invitálás ellenére is csak több mint négy évvel később ragadta el a szerzőt.] A kvartett nemcsak a dal zenei anyagát, de a szöveg hangulatát is átemelte, így a mű szenvedélyes, a halállal küzdő, ugyanakkor arra vágyakozó, igencsak programszerű alkotás lett. Ez a programszerűség, a történetjelleg gyakran felülírta a formai szokásokat is, monumentalitásával pedig a darab bebizonyította: Schubert korántsem csak a zenei miniatűrök szakértője. A gyakran démoni hangnemenként használt d-mollban írt mű nyitótétele már-már agresszív gesztusokkal indul. Míg a tétel első témája alatt jellegzetes schuberti zakatolás hallható, a második téma vidám, tele élettel és energiával. A csaknem negyedórás lassú tétel öt variációban mutatja be a „haláltémát”, amely makacsul, kitartóan alig változik a variációk során. A váratlan hangsúlyokat tartalmazó ritmikus scherzo leginkább a finálé felvezetőjeként értelmezhető: a darabot lendületes hőmpolygést követően meglepő hirtelenséggel zárja le a könnyörtelen halál.

KELLER ANDRÁS © Posztós János

KÖRNYEI ZSÓFIA © Felsőgi Andrea

KELEMEN BARNABÁS © Valuska Gábor

FENYŐ LÁSZLÓ © Mudra László

KELLER QUARTET

KLENYÁN CSABA © Hrotkó Bálint

MOHAI BÁLINT © Pósfás János

TÓTH BÁLINT © Mudra László

Franz SCHUBERT

F-dúr oktett, D. 803

- 1. Schubert 1824-es oktettje klarinétra, kürtre, fagottra, vonósnégyesre és nagybőgőre íródott.**
- 2. A darab hat tétele: lassú bevezetésű gyors nyitótétel, lassú tétel, scherzo, variációs tétel, menüett és finálé.**
- 3. A mű tulajdonképpen a „nagy” C-dúr szimfónia felvezetője, afféle felkészülés a szimfonikus alkotásra.**

Első szimfóniájának megírása előtt Beethoven szeptettet komponált, hogy megágyazzon a teljes zenekart alkalmazó műfajba való ugrásnak. Az 1800-ban írt mű klarinétra, kürtre, fagottra, vonóstrióra és nagybőgőre készült, és hat tételből állt. Közel negyedszázaddal később Schubert készen állt, hogy hat ifjúkori (és általa nem annyira számontartott) szimfóniája után belevesse magát első igazán jelentős szimfonikus alkotásába. Ehhez pedig gyakorlásképp a zenekar legtöbb fontos hangszerét foglalkoztató oktett műfaján keresztül vezetett az út. Schubert mindössze egy hegedűvel egészítette ki a beethoveni formációt, a tételek számát pedig megőrizte. (Érdekeség, hogy több mint tíz évvel korábbról, legelső szimfóniájának befejezése előttől is maradtak fenn tőle oktett-töredékek.) A darab persze újjgyakorlatnál vagy házi feladatnál jóval több lett: csodálatos kamarazenei mű született. A szerző 1824. március 1-jét jelölte meg a kotta lezárásának napjaként – különös belegondolni, hogy talán rögtön utána belekezdett *A halál és a lányka* vonósnégyesbe. A nyitótétel lassú bevezetése ritmikájában megágyaz a gyors szakasznak, amelyben mozarti játékosággal és virtuozitással kergetik egymást a szólamok. A darabot egy klarinétművész rendelte Schuberttől – ez leginkább a lassú tétel gyönyörű klarinét dallamaiban érződik. A triós scherzo után hét variációból álló zene következik, amely Schubert korábbi, 1815-ös dala, a *Die Freunde von Salamanka* témájára épül. A menüettet követően (mert a darabban nemcsak scherzo, de annak elődje is megjelenik) lassú bevezető előzi meg a finálét, amely fergeteges és ünnepélyes hangokkal zárja a művet.

KOKAS DÓRA © Valuska Gabor

TABÁNYI TIBOR © Fejégy Andrea

23 MAY 2025, FRIDAY 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

CHAMBER CONCERT / **SCHUBERT**

Keller Quartet and the solists of Concerto Budapest

Quartettsatz (in C minor), D. 703

String Quartet No. 14 in D minor ('Death and the Maiden'), D 810

Octet in F major, D. 803

Keller Quartet (András Keller, Zsófia Környei violin, Barnabás Kelemen viola, László Fenyő cello), **Dóra Kokas** cello, **Csaba Klenyán** clarinet, **Bálint Mohai** bassoon, **Bálint Tóth** horn, **Tabányi Tibor** bass
Host: **András Batta**

In this concert, we can marvel at Franz Schubert's instrumental chamber music – as you listen, however, you may find yourselves recalling the songs from his oeuvre. After the allegro assai movement in C minor from one of Schubert's string quartets – revered as a famed example of Schubert's unfinished works – the Keller Quartet will also perform String Quartet No. 14 in D minor from 1824. During its composition, Schubert, whose health was rapidly deteriorating, returned to the melody of *Der Tod und das Mädchen* (Death and the Maiden), which he wrote seven years previously. It is not only the title that links the string quartet to the atmosphere of Matthias Claudius's poem of the same name, in which we hear the temptation of death: "Give me your hand, you lovely, tender creature! / I am your friend, and come not to chastise. / Be of good courage! I am not cruel, / You shall sleep softly in my arms!" Also from 1824 is the Octet in F major, which the Keller Quartet will perform in the company of other fine musicians, including Csaba Klenyán. Several themes from this six-movement composition are taken from earlier *Lieder*. The work borrows from Schubert's song *Der Wanderer*, as well as the melody from *Die Götter Griechenlands* – Schubert's setting of Schiller to music – composed for the line, "Beautiful world, where have you gone?"

BÉRLETVÁSÁRLÁS

Géniuszok

6 nagyzenekari koncert a Zeneakadémia Nagytermében

- 1. 2025. szeptember 27.,** szombat 19.30
BARTÓK // Balázs / Vörös / Sebestyén / Keller
- 2. 2025. október 9.,** csütörtök 19.30
BACH / WEINBERG / BRAHMS // Brunello / Keller
- 3. 2025. november 7.,** péntek 19.30
BACH / BEETHOVEN / BRAHMS // Berecz / Baráti
- 4. 2026. január 10.,** szombat 19.30
A HEGEDŰ ÜNNEPE – esti koncert
- 5. 2026. április 3.,** Nagypéntek 19.30
BACH // Keller
- 6. 2026. május 28.,** csütörtök 19.30
BACH / RACHMANINOV / BRAHMS // Vinnitskaya / Keller

BÉRLETÁRAK (Ft): 42 500 | 33 000 | 28 000 | 24 000

május 20-tól a 2025-26-os évadra

Volumenek

4 nagyzenekari és egy kamarakonzert a Zeneakadémia Nagytermében

- 1. 2025. szeptember 28.,** vasárnap 19.30
BARTÓK // Berecz / Ránki / Baráti / Kelemen
- 2. 2025. október 10.,** péntek 19.30
BACH / SOSZTAKOVICS / BRAHMS // Weithaas / Keller
- 3. 2026. január 11.,** vasárnap 19.30
A HEGEDŰ ÜNNEPE – zárókoncert
- 4. 2026. április 12.,** vasárnap 19.30
FAURÉ / RAVEL / SAINT-SAËNS // Bavouzet / Takács-Nagy
- 5. 2026. május 8.,** péntek 19.30
KAMARAKONCERT
STRAUSS / CZIFFRA / SCHÖNBERG / SCHUBERT / LISZT //
Balázs / Keller Quartet

BÉRLETÁRAK (Ft): 35 000 | 27 000 | 22 500 | 19 500

CONCERTO NYÁREST

Pesti Vármegyeháza
Díszudvar

2025. június 19.
csütörtök 20.00

Nyáresti koncert I.
PAGANINI / MOZART / SCHUBERT
MIKLÓSA / M. ABOUZAHRA / KELLER

PAGANINI: D-dúr hegedűverseny, op. 6
MOZART: áriák, dalok
SCHUBERT: III. (D-dúr) szimfónia, D. 200

Miklósa Erika szoprán
Mariam Abouzahra hegedű
Concerto Budapest
Vezényel: Keller András

MIKLÓSA ERIKA © Nánási Pál

MARIAM ABOUZAHRA © Andrej Grlic

2025. június 26.
csütörtök 20.00

Nyáresti koncert II.
BACH / MOZART
SZAKCSI LAKATOS / KELLER

J. S. BACH: 5. Brandenburgi verseny, BWV 1050
MOZART: A-dúr zongoraverseny, K. 488
MOZART: D-dúr (Prágai) szimfónia, K. 504

Szakcsi Lakatos Róbert zongora
Concerto Budapest
Vezényel: Keller András

SZAKCSI LAKATOS RÓBERT © Ném Lajla

concerto BUDAPEST

YouTube

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

DEMJÁN SÁNDOR
ALAPÍTVÁNY